

Telers zien zetmeelteelt zitten

Er zit weer muziek in de zetmeelteelt en de toekomst ziet er goed uit. Dat stellen LTO-Noord, NAV en de jongerenraad van Avebe. Na jaren van een diep dal heeft de Nederlandse zetmeelteelt zich weer sterk ontwikkeld met een toekomstperspectief.

Dit is mede te danken aan de goede graanprijzen, de reorganisatie van Avebe en innovatie.

Door: Reinout Burgers
Fotografie: Ruben Meijerink

Er worden hogere prijzen voor zetmeel gonteerd en de afzet is prima. Daarnaast zijn alle ogen gericht op de nieuwe ontwikkeling van eiwit uit het vruchtwater van de zetmeelaardappel. Avebe heeft de fabriek sinds december in proefgebruik en de potentiële vraag naar het nieuwe product is groot. Als de productie kosteneffectief is, heeft Avebe een nieuwe afzetmarkt en meerwaarde van de zetmeelaardappel gecreëerd. Naast de innovatie van eiwit uit vruchtwater heeft Avebe een andere innovatie: „Avebe is ver gevorderd met de ontwikkeling van een genetische gemodificeerde aardappel”, vertelt Jacob Bartelds, lid LTO Akkerbouw en zetmeelteler in Tweede Exloërmond. „In deze aardappel zit meer amylopectine. Dat scheelt geweldig in de productiekosten en deze natuurlijke variant van amylopectine is een zeer gewild product.”

Maar de belangrijkste reden waarom de zetmeelteelt in de lift zit, zijn de hoge graanprijzen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat die prijs de komende jaren hoog zal blijven. Brussel denkt zelfs dat de graanprijs tot 2014

rond de 175 euro per ton zal schommelen. Goed nieuws voor de zetmeelaardappeltelers, want de prijs van zetmeel is nauw gerelateerd aan de graanprijs. „Zolang de graanprijzen hoog zijn, is het aantrekkelijk om zetmeelaardappelen te telen”, zegt Bartelds. „De goede resultaten zijn behaald doordat de zetmeelteelt meelift op de graanprijzen. Maar zetmeelaardappels hebben een voordeel ten opzichte van graan. Er wordt namelijk 10 ton zetmeel uit een hectare aardappels gehaald, terwijl een hectare graan 5 ton zetmeel oplevert. De prijsstijging van zetmeel heeft dus een sterkere invloed op aardappels dan op graan.”

De zetmeelmarkt is een wereldmarkt en aardappels zijn niet de enige planten waaruit zetmeel wordt gehaald. Tachtig procent van het zetmeel uit aardappels is vervangbaar door andere gewassen zoals tapioca, mais en graan. Ook deze gewassen zijn in prijs gestegen, waardoor de zetmeelaardappel op de wereldmarkt nauwelijks last heeft van hevige concurrentie.

Markttoeslag

Ondanks de goede positie van de aardappel op de zetmeelmarkt kan de graanteelt nog steeds goed concurreren met de zetmeelaardappel. De teelt is namelijk veel gemakkelijker dan zetmeelaardappels en er zit minder risico aan. Zeker nu de graanprijzen hoog zijn, willen veel telers meer graan produceren. Op dit moment levert een hectare zetmeel 500 euro meer op, maar naarmate dat verschil groter wordt, wordt het verdringingseffect van graan kleiner. Om de zetmeelteelt interessant te houden, is volgens Bartelds een hogere markttoeslag nodig. „Als Avebe het goed doet, moet de coöperatie in staat zijn om boven de minimum EU-prijs uitkomen. Nu is de toeslag 10 euro, maar straks moet dat toch echt 15 tot 20 euro worden.”

Voor NAV-regiobestuurder Jos Steenhuis in Barger-Compasuum is straks te laat. Hij vindt dat de markttoeslag nu al naar de 20 euro moet: „Als de opbrengst per hectare twee keer

zo hoog is als graan, wil iedereen zetmeelaardappels telen. De toeslag moet nu omhoog en het kan ook omhoog. Er is een goede afzet. De zetmeelprijs is immers gekoppeld aan graan en die brengt de helft minder zetmeel op. De prijs voor een kilogram zou dus niet meer op 5 cent moeten liggen, maar op 7,5 tot 8 cent om de teelt echt kostendekkend te maken. Bij die prijzen is er ook geen discussie over aandelen. Dan wordt er gewoon geteeld. De vraag is waarom Avebe dat nu niet meteen doet. Wellicht omdat de nieuwe fabriek voor eiwit slecht draait of omdat de reorganisatie niet helemaal goed verloopt. Er is hierover echter geen transparantie binnen de coöperatie.”

Positief gevoel

Erwin Mulder in Norg, voorzitter van de jongerenraad Avebe en zelf voor het grootste deel van het inkomen afhankelijk van de zetmeelteelt, is die mening niet toegedaan. Hij vindt dat juist de reorganisatie bij Avebe gezorgd heeft voor lagere productiekosten. Ook heeft hij hoge verwachtingen van de nieuwe fabriek. De komende ontkoppeling van de Europese premie baart hem meer zorgen, maar hij verwacht dat, als Avebe de ingeslagen weg blijft volgen, de zetmeelfabriek in staat is om de gevolgen van de ontkoppeling op te vangen. „Er wordt door Avebe hard gewerkt om zich op de ontkoppeling voor te bereiden. Ze heeft bovendien een betere positie op de markt, de kostprijs gaat omlaag en er zijn verschillende innovaties die er veelbelovend uitzien. Dat moet allemaal nog waargemaakt worden, maar de interesse vanuit de markt is goed.”

Toch is ook Mulder het ermee eens dat Avebe de prijs van zetmeelaardappels moet verhogen. „Dat moet als je de opbrengst met die van andere gewassen vergelijkt. Maar bij een goede teelt en oogst leveren de zetmeelaardappelen inmiddels weer een aardig saldo op. De toekomst ziet er bovendien beter uit dan een jaar geleden en het positieve gevoel over de teelt neemt alleen maar toe.”

Erwin Mulder: „Avebe heeft een betere marktpositie door een verlaagde kostprijs en verschillende innovaties. Nu moet het worden waargemaakt.”